

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

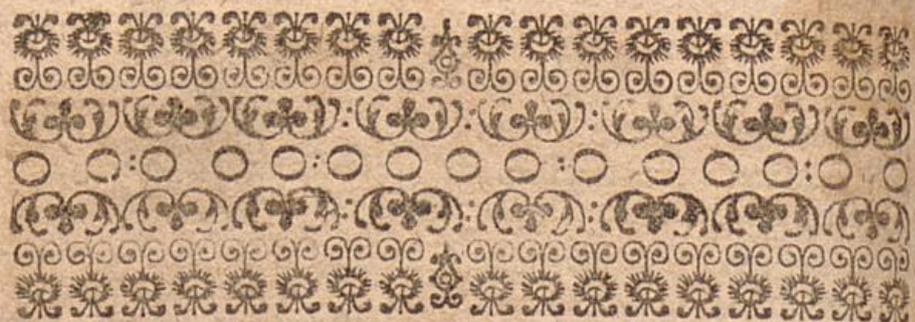
Modesti Tavbengall Apologeticus Adversus Umbras Oratij Melliti

Hansiz, Marcus

Pragæ, 1723

Caput XVI. Digresso parabolica tarditatem Melliti exponens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39569

CAPUT XVI.

Digressio parabolica tarditatem Melliti exponens.

STruxerat Vir Religiosissimus canalem rectum, æquabilem, aqua placida, tranquilla, perspicua decurrentem; nullis scopulis, syrtibus nullis, nullisque cæcis voraginibus ad naufragia comparatum. Hic teneri quique, primaque nondum tincti lanugine adolescentes securis ultro citroque velificabantur lembis, facillimo, atque cujuslibet etiam imperiti manu tractabili remigio. Labebantur innumeræ per amænâ malaciâ, undasque per se ferentes innocentium animarum raticulæ, quæ lustratis jam his, jam alteris ripis, nusquam fallente cynosura ibant secundis ad sua vota velis, naviculamque levissimo labore perfunctam portuosâ, qua libebat, subducebant litoribus, alia atque alia his atque alteris statione in qua beate degerent, delecta. Cum ecce tibi! celox mirabili compage contexta, puppi proraque carens, nisi quod longissimum eminebat rostrum, præferatum & acre, torvum quid & ferale in turbam navigantium tuens: porro structura cætera mirabilis; parietinæ & latera nodosa quercu stipitibusque duris eductæ, sed adeo parum firmæ, ut vinculis aut nullis, aut loco non suo insertis passim hiarent omnia, rimisque omnem partem patentibus,
non

non cohærent summa cum infimis, non cum postremis anteriora: vela, aut lacera, aut ex antiquis confarcinatisque laciniis telarum instar araneorum explicata quidem, sed ne ad levem quoque anhelitum perferendum constantia. Ipse porro Navarchus longe spectabilis in omnes intentus partes, magisterium navis strenue capebat: vox late personans atque si auræ deessent secundæ, ad implenda etiam vela, propellendamque machinam anxie in subsidium vocata; & antecesserat celeusma ingens horrificum, quo non tantum litora, ripæque fluviali, juvenumque turba illic apricans exterrita, sed vicinæ late terræ, viri fœminæque, & quidquid est hominum longissime quoque dissitorum, velut ad bellum Deorum arrigebatur. Turpa cunctis e partibus monstrum visura accurrerat. Structuram navis, ut sunt varia hominum sensa, pars probabat, pars præsentius studiosiusque intuita, in specie magnifica robor amplius requirebant, pars ob ipsam structuræ molem ad tantas alveoli angustias minus proportionatam, majus in architecto judicium desiderabant: anxie omnes sciscitanti, Jason aliquis illa, an quis alius e numero semideum heros veheretur: Vellus aureum, an crines Junonis, an quas alias merces Atlanticas ex orbe ignoto adferret: an prædis potius agendis, exterrendisque, quæ illic commearent, cymbulis destinata. Ingens omnium expectatio. Tandem e litore subducta cursum videbatur habitura non improspere, & aspirabat, quam rector anxie captabat, aura: rimæ quoque arundine, exsuccis foliis, paleisque ac centonibus, quæque alia suppetebant, diligenter obstipatæ: cum ecce tibi acta in vertiginem navis (clavo enim & gubernaculo destituta erat) in mediis, alioqui innocentibus, adhæsit aquis. Risus continuo aspectantium ingens, male de cætero ominantium. Sed arduo tandem labore molitus navim Magister vix aliquot passuum spatio promovit: rursus illuditur, atque hinc funibus vectibusque eruta mox in aliam atque aliam Syrtem vadum-

vadum-

vadamque impingitur. Aderam & ego spectatorum e numero, qui quod dudum fore suspicabar, evenisse cernens mihi in sinum ridebam, & bonum fore factum credebam, si mature receptui caneret. Sed en tibi interea navis alia tacitissimo labore perfecta laboranti priori, quæ mater erat, in subsidium venit. Strepitus & vociferatio, quæ antea prægrandis fuerat, socio addito vehementer valescebat. Opem uterque contulerant, incredibili adversum innoxias undas luctamine: verum navigatio nihilo felicior, jam hac, jam illac impingebant, jam explicare se, mox iterum implicare, nullo locorum etiam in oculos incurrentium prospectu: cum interea litus omne turbari, comæatio fluvioli intercipi, tumultus cieri nullo operæ pretio. Ergo impetum sumsi hominibus adeo misere luctantibus ire suppetias. Pharam, quam poteram opere acceleratissimo construxi accendique? lumen illis, qua tenderent, qua appellarent, qua alveum exactius pernoscerent, sustuli; anhelos sudoreque perplutos ridens simul miseransque suscepi, hoc unum amice admonens, ne quandoque, si quid ejusmodi tentarent, gubernaculi obliviscerentur.

Agedum, quo hoc ludicrum spectet, satis, ut arbitror, perspicis Mellite: Plana & illimis est, nullisque perplexitatibus impedita doctrinæ Soterianæ defluxio; prospere, jucundeque, si dexter fuisses, in ea decurrere poteras; nunc autem nescio, quo fato factum, ut in singulis prope verbis, velut totidem vadis adhæreas. Legeras, *in consilio vocationis Religiosa non attendendas lautitias, splendorem commoditatesque majores*: Hic equidem belle, tranquilleque tua navicula processerat. Mox tamen, quæ sane culpa erat non nisi tua, in alio hæres illisus loco, dum ait *vocationem posse esse a DEO, licet ex causa temporali tanquam motivò secundario conceptam*. Hic impingis, hic figeris nulla ad promovendum suppetente vi. Quam hæc

hæc improspera navigatio! En habe Pharum, quem tibi toties jam accendi. Et hoc & illud (verbo) utrumque sapientissime circumspectissimeque dictum: atque si res esset obscura, si non in oculis omnium posita, si non ex ipsis proferentis vocibus manifesta, nihil equidem implicationem mirarer tuam: at in re adeo liquida quid, quæso, tricaris? & hoc, inquam, & illud verum verissimum: illud: *non attendenda in delectu vocationis motiva naturalia loco prinripe, ac primo: motivum quippe princeps & primarium, omnium confessione debet esse Deus: verissimum & hoc: in subsidium motivi principalis admitti posse rem temporariam ac naturalem tanquam argumentum secundarium ac impellens:* Quis, quæso, Theologorum (quos tu quia in postremis habes, in consilium non vocasti) isthoc inficietur? negas tu ista, ignarus, credo, quo tua opinatio evadat: omnes hac falce virtutes morales succideris; actus humanos ex honestate naturali profectos, e numero virtutum excluderis; virtutes Philosophorum inter vitia deputaveris, denique quo talis oratio (præter mentem scio tuam) spectare videtur, unam solamque Dei caritatem extra periculum & imperfectionem posueris. Vide, quo ruas, quo forte nunquam cogitaveras, gnarus censurarum Theologicarum: hoc tibi hic in aurem: quæso altiora te ne quæsieris, neque ejusmodi quæstionibus te implices, quas in tuis anecdotis solutas neutiquam invenies.

Cæterum dixeram tibi supra, ea ratione, qua quis semetipsum ordinata charitate diligit, etiam ordinata cura sectari temporalia naturaliaque commoda posse. Atque ut tibi plenam hujus rei doctrinam edisseram, sic habe, hanc ipsam esse potissimam deliberantis curam, ut statum talem eligat, qui genio, ingenio, valetudini, viribus, propensionî deliberantis convenientissimus sit: ut prudentissime Soterius, omnesque, præter te, animarum directores. Idem alio loco sic docet: *Licet ex tot statibus unus præ alio in*

se melior & perfectior appareat, non sequi tamen, quod illum continuo sine speciali Dei ductu eligere possimus: Illud prius expendendum, non quis status ratione sui, sed ratione deliberantis melior & accommodatior sit: Alias facile fieret (huc aures quaeso) alias facile fieret, ut importabilia quis & viribus suis majora in humeros assumeret: Sic aeger medicinam non pretiosorem in se, sed suae necessitati convenientiorem eligit. Verba profecto longe alia, quam tu tuleris, censura digna. Quaeso te, nonne & matrimonij electio debet esse a DEO? cum & hic sit status, ad quem plures vocantur: Quis tamen virorum de industria uxorem malit rixosam, turbidam, asperam, profligatam, quam aliam pacificam, tractabilem, modestam? Atqui si hoc commodum, quod utique naturale est, ac temporarium, deberet ex consortio motorum excludi; Si nullo respectu commodi hujus temporalis, sed unice propter Deum uxor eligi, quid fieret? hoc videlicet, non debere uxorem bonam praemala in votis esse, sed utramque aequali animo expetendam, imo duriores illam & intractabilem praecommoda & proba fore exoptandam, quandoquidem si pure quaeras Deum, hoc potius expetes, quo ei per fructus patientiae uberiores gratificari poteris. Vae maritis! similiter non expetendum officium quaestuosius aut honoratius praeminus quaestuofo & honorato: non magis ab itinerante viam bonam, quam malam, & alia ejusmodi sexcenta, quae tu te ipse, quam sint ridicula, si vir es, palpas. Unum pro complemento; Quaero, quodnam habueris motivum edendi anecdota? anne pure Deum? atqui expetibilius tibi erat, latere in obscuro, defugere claritatem nominis & Deo sacrificium humilitatis facere: at at fieri poterat, ut ea pro tua humilitate edideris. Sic credo.

Vides opinor, te parum e ratione considerationes Soterij accusasse. Clama, ut vis, esse frigidam & ineptam;
Iatis

fatis enimvero calorū Solutiones tibi excitantur meæ. At vero quid est, ut eas tu frigidas & ineptas apelles? nisi forte illas tantum objectiones aptas & proponendas contendas, quæ graves aut gravissimæ sunt & maxima consideratione dignæ. Verum has tu pejus odisti. Si enim has leves & futiles adeo graviter fers, quomodo alias graviter prementes tulisses? Quid igitur tibi faciam? Quæro, vel graves objectiones ponendæ, vel leves? leves exsibilas, & ineptas frivolasque appellas. Graves tanto amplius exhorrescis, tanquam ad animum ab Religione avertendum natas: Quid ergo? nullas credo vis. Ehem! næ tu mihi gratiosus deliberantium director, qui palpare eos potius & consopire, quam ad intuendas in se Religionum difficultates condocere facere, atque excitare quæras. Tali direttore profecto, si deliberans essem, non uterer; qui poenitere volunt, utantur.

Satis jam tandem, fatis umbras Mellito tam molestas discussimus, propositiones quo sensu accipiendæ sint, ostendimus; Larvam, quam ijs Mellitus induerat, monstruosam illam & fædam, atque imperitis terrendis comparatam detraximus, scommata extudimus, scrupulos exemimus, querimonias lenivimus, quid super est? Aliquid sane fædum & abominandum. Quam vellem æterna sepeliri nocte fædum opusculum! cujus nisi hisce oculis vidissem, facilius certe credebam cervum volantem aut Hyppocentaurum, quam Virum Religiosum bajulum extitisse. Vulgata res est, manibus teritur, ut jam porro, nisi ignominia ipsi suæ Jesuitæ silentium suum obstetricari velint, æquo animo patiantur, necesse est, nonneminem intercedere vindicem.